

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τον αναπεμφθέντα νόμο
«Ο περί Ποινικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021»**

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Δημήτρης Δημητρίου

Κωστής Ευσταθίου

Ευανθία Σάββα

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών επανεξέτασε σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 19 Απριλίου 2021, τον πιο πάνω νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 2 Απριλίου 2021 και ο οποίος αναπέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 14 Απριλίου 2021 κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκε και παρευρέθηκε εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στην εν λόγω συνεδρία της επιτροπής.

Όπως είναι γνωστό, ο αναπεμφθείς νόμος κατατέθηκε στη Βουλή στις 28 Φεβρουαρίου 2020 υπό τη μορφή πρότασης νόμου από τους βουλευτές κ. Πανίκο Λεωνίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και κ. Κωστή Ευσταθίου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ. Με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπείται η τροποποίηση του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, ώστε να επέλθουν στη βασική νομοθεσία τροποποιήσεις οι οποίες κρίνονται αναγκαίες για σκοπούς εκσυγχρονισμού αυτής και διασφάλισης βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπούνται τα ακόλουθα:

1. Η προσθήκη των ονομάτων των μαρτύρων, τους οποίους η κατηγορούσα αρχή προτίθεται να καλέσει στην επί ακροατηρίω διαδικασία, στις λεπτομέρειες που

περιλαμβάνονται στο κατηγορητήριο με το οποίο αρχίζει η ποινική δίωξη προσώπου.

2. Η καταχώριση έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης χωρίς την προηγούμενη εξασφάλιση της σύστασης ή της γραπτής έγκρισης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.
3. Η διαγραφή αναχρονιστικών όρων στην υπό τροποποίηση νομοθεσία, οι οποίοι συνιστούν κατάλοιπα της αποικιοκρατίας.
4. Η θεσμοθέτηση της έκδοσης διαδικαστικών κανονισμών για σκοπούς του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου από το Υπουργικό Συμβούλιο με τη συνδρομή του Ανωτάτου Δικαστηρίου και η έγκρισή τους από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Οι λόγοι της αναπομπής του υπό αναφορά νόμου, όπως αυτοί αναφέρονται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 14 Απριλίου 2021, παρατίθενται αυτούσιοι πιο κάτω:

«Ασυμβατότητα του άρθρου 131 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το άρθρο 113 του Συντάγματος.

Το άρθρο 131 της Ποινικής Δικονομίας, Κεφ. 155, προνοεί ότι-

“Δεν χωρεί έφεση σε ποινικές υποθέσεις εκτός όπως προβλέπεται

131.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων οποιουδήποτε άλλου νομοθετήματος που ισχύει εκάστοτε δεν χωρεί έφεση από απόφαση ή διάταγμα Δικαστηρίου που ασκεί ποινική διαδικασία εκτός όπως προβλέπεται από το Νόμο αυτό.

(2) Δεν χωρεί έφεση από αθωωτική απόφαση παρά μόνο με τη σύσταση ή γραπτή έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, όπως προβλέπεται στο Νόμο αυτό.”

Το προρρηθέν άρθρο διαβάζεται σε συνάρτηση με το άρθρο 137 της Ποινικής Δικονομίας το οποίο ρυθμίζει την άσκηση ή έγκριση άσκησης έφεσης από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας σε αθωωτική απόφαση για συγκεκριμένους λόγους.

Ειδικότερα προβλέπεται ότι-

“Έφεση από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

137-(1) Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δύναται-

(α) να ασκήσει έφεση ή να εγκρίνει την άσκηση έφεσης από αθωωτική απόφαση Κακουργιοδικείου ή Επαρχιακού Δικαστηρίου για οποιοδήποτε από τους ακόλουθους λόγους:

(i) ότι δεν υπήρξε απόδειξη βάσει της οποίας το Δικαστήριο μπορούσε εύλογα να διαπιστώσει πραγματικό γεγονός ή γεγονότα αναγκαία για τη θεμελίωση της απόφασης αυτής

(ii) ότι απόδειξη έγινε πλημμελώς δεκτή ή αποκλείστηκε

(iii) ότι ο νόμος εφαρμόστηκε πλημμελώς επί των πραγματικών γεγονότων

(iv) ότι υπήρξε αντικανονικότητα διαδικασίας

(β) να ασκήσει έφεση ή να εγκρίνει την άσκηση έφεσης από απόφαση Κακουργιοδικείου ή Επαρχιακού Δικαστηρίου για το λόγο ότι η ποινή ήταν ανεπαρκής.

(2) Έφεση δυνάμει του άρθρου αυτού ασκείται με την πρόκληση παράδοσης ειδοποίησης έφεσης στον Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου εναντίον της απόφασης του οποίου ασκείται η έφεση ή στον Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου της επαρχίας όπου συνεδρίασε το Κακουργιοδικείο κατά της αποφάσεως του οποίου ασκείται η έφεση εντός δεκατεσσάρων ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση.

(3) Κάθε ειδοποίηση έφεσης δυνάμει του άρθρου αυτού είναι στον καθορισμένο τύπο, υπογράφεται από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή από τέτοιο πρόσωπο ως αυτός ήθελε εξουσιοδοτήσει για το σκοπό αυτό και εκθέτει πλήρως τους λόγους επί τους οποίους αυτή βασίζεται.

(4) Σε περίπτωση άσκησης από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας έφεσης κατά απόφασης Κακουργιοδικείου, τα έξοδα του εφεσιβλήτου, όπως θα καθοριστούν από τον Αρχιπρωτοκολλητή, καταβάλλονται από τη Δημοκρατία.”

Οι εκ του Συντάγματος απορρέουσες εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με την άσκηση ποινικής δίωξης καθορίζονται ρητά στο άρθρο 113 το οποίο προβλέπει επιτακτικά ότι-

“ΑΡΘΡΟΝ 113

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας, βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και των υπουργών, ασκεί δε πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν διά του Συντάγματος ή διά νόμου.

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας έχει εξουσίαν κατά την κρίσιν αυτού προς το δημόσιο συμφέρον να κινεί, διεξάγει, επιλαμβάνηται και συνεχίζει ή διακόπτει οιαδήποτε διαδικασίαν ή διατάσσει δίωξιν καθ’ οιουδήποτε προσώπου εν τη Δημοκρατία δι’ οιονδήποτε αδίκημα. Η τοιαύτη εξουσία δύναται να ασκείται υπό του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είτε αυτοπροσώπως είτε δι’ υπαλλήλων υπαγομένων εις αυτόν ενεργούντων υπό και συμφώνως προς τας οδηγίας αυτού.”

Ο συνταγματικός νομοθέτης καθόρισε τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ως τον αρμόδιο ανεξάρτητο αξιωματούχο να ασκεί ή να διακόπτει κάθε ποινική δίωξη. Η παραχώρηση της δυνατότητας άσκησης ιδιωτικής ποινικής δίωξης ενώπιον των Επαρχιακών Δικαστηρίων, σε συνοπτικές δίκες, οδηγεί στην ποινική δίωξη προσώπων από ιδιώτες δικηγόρους οι οποίοι ενεργούν ως Κατηγορούσα Αρχή. Το δικαίωμα σε άσκηση ιδιωτικής ποινικής δίωξης δεν είναι θεσμοθετημένο αλλά πηγάζει από το

κοινοδίκαιο και έχει ερμηνευθεί νομολογιακά. Αποτελεί δεδομένο ότι συχνά το δικαίωμα αυτό ασκείται καταχρηστικά και έχει επισημανθεί σε δικαστικές αποφάσεις.

Η άσκηση ιδιωτικής ποινικής δίωξης αναντίλεκτα εξακολουθεί να τελεί υπό τις συνταγματικές εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα.

Τα δικαιώματα ενός κατηγορούμενου διασφαλίζονται συνταγματικά και εξειδικεύονται νομοθετικά. Το ίδιο το Ανώτατο Δικαστήριο μέσα από την διαχρονική προσέγγισή του υπογραμμίζει εμφαντικά ότι “το δικαίωμα του Γενικού Εισαγγελέα πηγάζει αποκλειστικά από τις διατάξεις του Κεφ. 155· περαιτέρω, ότι αποτελεί παρέκκλιση από τις σχετικές αρχές του αγγλικού κοινού δικαίου (που αποτελούν θεμέλιο του δικαιοκού μας συστήματος) και καθιστούν το πρωτόδικο δικαστήριο το μοναδικό κριτή της αθωότητας ή της ενοχής του κατηγορούμενου. Δικαιολογείται συνεπώς, όπως έχει υποδειχθεί στην πιο πάνω απόφαση, ο αυστηρός περιορισμός του δικαιώματος του Γενικού Εισαγγελέα για έφεση στα πλαίσια που θέτει το άρθρο 137.”.

Όπως γνωρίζετε πολύ καλά, ο Γενικός Εισαγγελέας ασκεί έφεση κατά αθωωτικής απόφασης κάτω από συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο και για πολύ συγκεκριμένους λόγους. Ιστορικά η δυνατότητα άσκησης έφεσης κατά αθωωτικών αποφάσεων των Κακουργιοδικείων εισήχθηκε στο δικαιοκού μας σύστημα σε ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις. Αυτό επιτάσσει και το γράμμα του άρθρου 137 του Κεφ. 155 το οποίο αναφέρεται σε “άσκηση ή έγκριση άσκησης έφεσης”.

Συνεπώς αποτελεί νομική θέση ότι για να ασκήσει ιδιώτης δικηγόρος έφεση σε αθωωτική απόφαση από το Επαρχιακό Δικαστήριο, θα πρέπει να ακολουθεί τις νομοθετικές προβλέψεις του άρθ. 137 του Κεφ. 155 και επομένως η άσκηση έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης τελεί υπό την αίρεση της έγκρισης του Γενικού Εισαγγελέα ως ρητά προβλέπεται από το άρθρο 137 της Ποινικής Δικονομίας.

Δεδομένων των ανωτέρω, είναι η θέση μας ότι ακόμα και με την απάλειψη του εδαφίου (2) του άρθρου 131 η άσκηση έφεσης σε αθωωτική απόφαση (και σε ιδιωτικές

ποινικές διώξεις) θα τελεί υπό την έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και θα αφορά στους περιορισμένους λόγους που προβλέπει το άρθρο 137 της Ποινικής Δικονομίας. Ωστόσο, η ρητή νομοθετική πρόβλεψη στο άρθρο 131 (2) ότι “Δεν χωρεί έφεση από αθωωτική απόφαση παρά μόνο με τη σύσταση ή γραπτή έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, όπως προβλέπεται στο Νόμο αυτό” δεν είχε εισαχθεί εκ του περισσού, αφού αποτελεί δείκτη για τους εφαρμοστές της ποινικής δικονομίας για την δυνατότητα καταχώρισης έφεσης εξ αθωωτικών αποφάσεων. Πρόκειται για μια νομοθετική ρύθμιση η οποία ενυπάρχει από την αρχική ψήφιση του Κεφαλαίου 155 και η έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα αποτελεί προϋπόθεση αποδοχής της καταχώρισης της έφεσης. Εξ ου και η αναφορά “δεν χωρεί έφεση...”. Η συγκεκριμένη πρόνοια αφορά στο στάδιο της καταχώρισης της έφεσης. Το άρθρο 137 και οι πρόνοιες αυτού αφορούν στο στάδιο της εξέτασης της ουσίας της υπόθεσης.

Το επάναγκες της συγκατάθεσης του Γενικού Εισαγγελέα για την καταχώριση της έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης αποτελεί ζήτημα που άπτεται του πυρήνα των συνταγματικών εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος σε αντίθετη περίπτωση ενώ θα μπορεί να διακόψει/αναστείλει ιδιωτική ποινική δίωξη, δεν θα μπορεί να ελέγξει την άσκηση έφεσης επί της αθώωσης, μετά την καταχώριση ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου. Και ενώ ο Γενικός Εισαγγελέας ασκεί με φειδώ την δυνατότητα άσκησης έφεσης επί αθωωτικών αποφάσεων, οι ιδιώτες κατηγοροί θα μπορούν να ασκούν εφέσεις ενδεχομένως ανεξέλεγκτα, ενδεχομένως εκτός του πλαισίου του άρθρου 137 και ενδεχομένως καταχρηστικά. Και τούτο θα ελέγχεται πολύ αργότερα, κατά την ακρόαση της έφεσης. Συνεπώς, όπως γίνεται αντιληπτό, θα βρεθεί το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης αντιμέτωπο με ασκηθείσες εφέσεις προερχόμενες από αθωώσεις σε ιδιωτικές ποινικές διώξεις και στο στάδιο της ακρόασης αυτών, θα διαπιστώνεται η μη ύπαρξη έγκρισης/συγκατάθεσης του Γενικού Εισαγγελέα και θα απορρίπτονται ως απαράδεκτες προκαλώντας αδικαιολόγητες δαπάνες, σπατάλη χρόνου και ταλαιπωρία.

Όπως προκύπτει από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών (σελ. 4) ο εκπρόσωπος του Γενικού Εισαγγελέα επεσήμανε την συνταγματική σύγκρουση στην προτεινόμενη τροποποίηση πλην όπως καμία τοποθέτηση ή εξήγηση ή τεκμηρίωση της Επιτροπής Νομικών επί του ζητήματος δεν καταγράφεται αλλά ούτε και αιτιολογία στο σκεπτικό με το οποίο επήλθε τελικά η τροποποίηση με τον Αναπεμπόμενο Νόμο, ο οποίος δημιουργεί συνταγματική ασυμβατότητα. Η αναφορά σε εκσυγχρονισμό του δικαίου κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (σελ. 5 της Έκθεσης), οδηγεί στην θέση ακριβώς ότι η προστασία των δικαιωμάτων των κατηγορούμενων που αθλώνονται πρωτοδίκως επιβάλλει τον έλεγχο και την έγκριση της καταχώρισης έφεσης από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ο οποίος είναι εκ του Συντάγματος ο αρμόδιος να αποφασίζει επί των διώξεων.

Ασυμβατότητα του άρθρου 176 του Αναπεμπόμενου Νόμου με το άρθρο 163 του Συντάγματος και επέμβαση στη διάκριση των εξουσιών.

Το άρθρο 176 του Κεφ. 155 προβλέπει ότι-

“Διαδικαστικοί Κανονισμοί

176. Ο Κυβερνήτης, με τη συμβουλή και βοήθεια του Αρχιδικαστή, δύναται να εκδώσει Διαδικαστικούς Κανονισμούς που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου αυτού και συγκεκριμένα και χωρίς επηρεασμό της γενικότητας των εξουσιών που χορηγούνται με τον τρόπο αυτό, οι Κανονισμοί αυτοί δύναται να εκδοθούν σε σχέση με όλα ή με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα θέματα:

(α) όλα τα θέματα που αναφέρονται ή απαιτούνται στο Νόμο αυτό όπως καθοριστούν

(β) τους τύπους που θα χρησιμοποιηθούν για οποιοδήποτε ζήτημα ή διαδικασία που εγέρθηκε ή ασκήθηκε δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού και τα τέλη που καταβλήθηκαν σε σχέση με οποιοδήποτε τέτοιο ζήτημα ή διαδικασία:

Νοείται ότι, μέχρις ότου εκδοθούν τέτοιοι κανονισμοί-

(α) οποιοδήποτε ζήτημα ή διαδικασία που εγέρθηκε ή ασκήθηκε δυνάμει των διατάξεων του Νόμου αυτού ρυθμίζεται από τους Διαδικαστικούς Κανονισμούς που αφορούν τέτοιο ζήτημα ή διαδικασία (περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε Κανονισμών που καθορίζουν τα τέλη σε σχέση με οποιοδήποτε τέτοιο ζήτημα ή διαδικασία) οι οποίοι εκδόθηκαν δυνάμει οποιοδήποτε νόμου που καταργείται από το Νόμο αυτό και ο οποίος ισχύει την ημερομηνία έναρξης του Νόμου αυτού

(β) οποιοδήποτε τύποι που εκτίθενται σε οποιοδήποτε Νόμο που καταργείται από το Νόμο αυτό θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται για οποιοδήποτε ζήτημα ή διαδικασία που εγέρθηκε ή ασκήθηκε δυνάμει του Νόμου αυτού, και οι Κανονισμοί αυτοί και τύποι δύνανται να εφαρμόζονται ή να χρησιμοποιούνται με τέτοιες παρεκκλίσεις, μεταβολές ή προσαρμογές ως ήθελαν είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου αυτού.”

Το άρθρο 188(1) του Συντάγματος επιτάσσει όπως κάθε νόμος διαβάζεται με τρόπο ώστε να είναι συμβατός και σύμφωνος με το Σύνταγμα. Συνεπώς οι πρόνοιες του άρθρου 176 της Ποινικής Δικονομίας για να είναι συμβατές με την συνταγματική επιταγή διαβάζονται με τρόπο τέτοιο ως προβλέπεται στο άρθρο 163 του Συντάγματος, το οποίο προνοεί ότι-

“ΑΡΘΡΟΝ 163

1. Το Ανώτατον Δικαστήριο εκδίδει διαδικαστικόν κανονισμόν επί σκοπώ ρυθμίσεως της διαδικασίας ενώπιον αυτού ως και ενώπιον παντός άλλου δικαστηρίου ιδρυομένου δυνάμει των διατάξεων του παρόντος μέρους του Συντάγματος, πλην των εν άρθρω 160 προβλεπομένου.

2. Μη θιγομένης της γενικής διατάξεως της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου το Ανώτατον Δικαστήριον δύναται να εκδίδη διαδικαστικών κανονισμών δια τούς κατωτέρω αναφερομένους σκοπούς:

(α) την ρύθμισιν των συνεδριάσεων των δικαστηρίων και την δι' οιονδήποτε σκοπόν επιλογήν δικαστών,

(β) την συνοπτικήν εκδίκασιν οιασδήποτε εφέσεως, ήτις θεωρείται υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου αυτή είναι εκκρεμή, ως προδήλως αβάσιμος ή προπετής ή ως ασκηθείσα προς τον σκοπόν παρελκύσεως της απονομής της δικαιοσύνης ωσαύτως δε την συνοπτικήν διεξαγωγήν πάσης ετέρας διαδικασίας ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή ετέρου δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ένδικον μέσον προδήλως αβάσιμον ή προπετές ή ασκηθέν προς τον σκοπόν της παρελκύσεως της απονομής της δικαιοσύνης.

(γ) τον καθορισμόν των τύπων των δικογράφων και των δικαστικών τελών και δαπανημάτων της ενώπιον των δικαστηρίων διαδικασίας.

(δ) τον καθορισμόν και την ρύθμισιν της συνθέσεως της γραμματείας των δικαστηρίων και των εξουσιών και καθηκόντων και εξουσιών των δικαστικών υπαλλήλων,

(ε) τον καθορισμόν των προθεσμιών, εντός των οποίων αξιούται συμμόρφωσις προς τας διατάξεις του διαδικαστικού κανονισμού.

(στ) τον καθορισμόν της διαδικασίας, ήτις δέον να τηρήται ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου κατά την ενάσκησιν της πειθαρχικής αρμοδιότητος αυτού επί των δικαστικών λειτουργιών.

3. Ο κατά το παρόν άρθρον διαδικαστικός κανονισμός δύναται να ορίση τον αριθμόν των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οίτινες θα δικάζωσι συγκεκριμένον θέμα εν τη ενασκήσει όμως της δυνάμει του Συντάγματος αναγνωριζομένης εις το Ανώτατον Δικαστήριον δικαιοδοσίας ουδεμία υπόθεσις δύναται να κριθή, ειμή συμφώνως ταις

διατάξεσι του άρθρου 159, εν τη εκδικάσει δε οιασδήποτε εφέσεως συμπεριλαμβανομένης και τοιαύτης συμφώνως τω άρθρω 156, το Ανώτατον Δικαστήριο δέον να απαρτίζεται εκ πάντων των μελών αυτού, τηρουμένων των διατάξεων της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 160.”

Συνεπώς η εξουσία για έκδοση διαδικαστικών κανονισμών ανήκει αποκλειστικά στην Δικαστική Εξουσία και δεν χωρεί επέμβαση ούτε από την Εκτελεστική αλλά ούτε από την Νομοθετική Εξουσία.

Ασυμβατότητα του άρθρου 176 του Αναπεμπόμενου Νόμου με την Αρχή της Διάκρισης των Εξουσιών

Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών είναι διάχυτη στο Κυπριακό Σύνταγμα και αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο επιβάλλοντας την απόδοση, σε κάθε διακριτή εξουσία, του συνόλου των λειτουργιών που ανάγονται στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της. “Το πεδίο λειτουργίας των τριών πολιτειακών εξουσιών διαχωρίζεται αυστηρά και αποκλείεται η ανάληψη ή η άσκηση οποιασδήποτε αρμοδιότητας από οποιαδήποτε από τις τρεις εξουσίες που δεν αποδίδεται σ’ αυτήν από το Σύνταγμα ή δεν εμπίπτει στο πεδίο της λειτουργίας της λόγω των εγγενών χαρακτηριστικών της. Το κριτήριο για την ταξινόμηση των κρατικών λειτουργιών, όπως αυτές δεν κατανέμονται ρητά από το Σύνταγμα, είναι ουσιαστικό και συναρτάται με τα εγγενή χαρακτηριστικά και την εσώτερη φύση τους.”

Η νομοθετική εξουσία νομοθετεί για κάθε θέμα πλην όμως περιορίζεται από την αρχή της διάκρισης των εξουσιών. Αποκλειστική αρμοδιότητα να ρυθμίζει διαδικαστικά ζητήματα, δηλαδή να καθορίζει το πλαίσιο άσκησης των δικαιοδοσιών που παρέχονται στη δικαστική εξουσία, έχει η ίδια η δικαστική εξουσία.

Με τον Αναπεμπόμενο Νόμο ανατίθεται στην εκτελεστική εξουσία η δυνατότητα έκδοσης διαδικαστικών κανονισμών, οι οποίοι στην συνέχεια θα εγκρίνονται από την Νομοθετική Εξουσία. Η ρύθμιση τέτοιων ζητημάτων εμπίπτει αποκλειστικά στην σφαίρα εξουσιών της δικαστικής εξουσίας και οι πιο πάνω ρυθμίσεις αποτελούν ξεκάθαρη

επέμβαση της νομοθετικής και της εκτελεστικής στην δικαστική εξουσία. Το θέμα αποκρυσταλλώθηκε νομολογιακά στην “Αθηνής ν. Δημοκρατίας” όπου τονίστηκε η αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 163 του Συντάγματος να ρυθμίζει, με διαδικαστικούς κανονισμούς, την ενώπιον του διαδικασία και τη διαδικασία ενώπιον κάθε άλλου δικαστηρίου.

Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής παρέχεται στη δικαστική εξουσία για την εξασφάλιση της αυτονομίας της στη σφαίρα της δικαιοδοσίας της.

Ενώπιον της Επιτροπής Νομικών, όπως προκύπτει από την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών (σελ. 4) ο εκπρόσωπος του Γενικού Εισαγγελέα επεσήμανε την συνταγματική ασυμβατότητα στην προτεινόμενη τροποποίηση πλην όμως καμία τοποθέτηση ή εξήγηση ή τεκμηρίωση της Επιτροπής Νομικών επί του ζητήματος δεν καταγράφεται αλλά ούτε και αιτιολογία στο σκεπτικό με το οποίο επήλθε τελικά η τροποποίηση με τον Αναπεμπόμενο Νόμο. Η αναφορά για κατάργηση της τοπικής αρμοδιότητας των δικαστηρίων (σελ. 3 της Έκθεσης) δεν δικαιολογεί, δεν αιτιολογεί και δεν τεκμηριώνει το σκεπτικό της τροποποίησης, η οποία σε κάθε περίπτωση είναι αντισυνταγματική. Καταληκτικά, τα όσα καταγράφονται στην κοινοβουλευτική Έκθεση είναι η θέση μου ότι δεικνύουν τις συνταγματικές συγκρούσεις.

Με βάση όλα τα πιο πάνω εισηγούμαι όπως η Βουλή των Αντιπροσώπων μην εμμένει στην απόφασή της αποδεχόμενη την Αναπομπή. Παρακαλείται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών όπως ακούσει σχετικά με την παρούσα αναπομπή τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.».

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, κατά την εξέταση του αναπεμφθέντος νόμου από την επιτροπή, ανέλυσε περαιτέρω τους λόγους για τους οποίους κρίθηκε σκόπιμη η αναπομπή του εν λόγω νόμου, στη βάση της πιο πάνω επιστολής του Προέδρου της Δημοκρατίας, επαναλαμβάνοντας ότι οι διατάξεις του

παραβιάζουν τις διατάξεις των άρθρων 113 και 163 του συντάγματος, καθώς και την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει τον αναπεμφθέντα νόμο ενώπιον της ολομέλειας του σώματος για τη λήψη τελικής απόφασης αναφορικά με την αποδοχή ή μη της αναπομπής.

19 Απριλίου 2021

Αρ. Φακ.: 23.02.061.020-2020

ΧΑ/ΘΗ